

บทวิจารณ์หนังสือ

Newman, W. Lawrence (2003). **Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches**. 5th Edition. New York: Pearson Education, Inc. (584pp.)

ณัฐพล ชันธไชย¹

I

กล่าวโดยทั่วไป การวิจัย (Research) เป็นกระบวนการในการศึกษาหาความรู้ เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ (Body of Knowledge) หรือเพื่อแสวงหาคำตอบ หรือสาเหตุของปัญหา (Solutions to problems) โดยที่การวิจัยเพื่อวัตถุประสงค์แรกเป็นการวิจัยทางวิชาการ (Academic research) หรือการวิจัยบริสุทธิ์ (Pure research) ส่วนการวิจัยเพื่อวัตถุประสงค์ประการที่สองเป็นการวิจัยประยุกต์ (Applied research)

การวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific research) เป็นการวิจัยซึ่งเป็นการประยุกต์วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific method) โดยมีวัตถุประสงค์ดังกล่าวประการใดประการหนึ่ง หรือทั้งสองประการร่วมกัน และมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนในกระบวนการวิจัย กล่าวคือ การกำหนดประเด็นปัญหา (Specification of the problem) การกำหนดสมมติฐาน (Hypothesis formulation) การรวบรวมข้อมูล (Data collection) การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis) และสรุปผลการวิจัย (Conclusion)

กระแสการวิจัยในปัจจุบันซึ่งนิยมกล่าวถึงและใช้ในการดำเนินการวิจัย รวมทั้งอยู่ในประเด็นของการอภิปรายถึง จุดอ่อน-จุดแข็ง และคุณค่าใน

การวิจัยอาจจำแนกได้หลากหลายแบบขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในการจำแนก การจำแนกการวิจัยเป็นการวิจัยบริสุทธิ์ และการวิจัยประยุกต์ดังกล่าว ใช้เกณฑ์การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ เป็นสำคัญ กล่าวคือ การวิจัยบริสุทธิ์ประโยชน์ของการวิจัยเป็นประโยชน์ทางวิชาการซึ่งได้แก่การเพิ่มพูนองค์ความรู้ ส่วนการวิจัยประยุกต์ประโยชน์ของการวิจัยได้แก่การนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดแนวทางหรือนโยบายในการดำเนินงาน ถ้าใช้เกณฑ์ในการจำแนกการวิจัยโดยใช้แหล่งหรือที่มา (Sources) ของข้อมูล ก็อาจแบ่งประเภทการวิจัยออกเป็น 3 ประเภท คือ การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) เมื่อข้อมูล (Data) ได้จากการทดลองในห้องปฏิบัติการ (Laboratory experiment) หรือการทดลองในสนาม (Field experiment) และการวิจัยซึ่งไม่ใช่จากการทดลอง (Non-experimental research) เมื่อข้อมูลได้มาจากการสำรวจภาคสนาม (Field research) หรือข้อมูลได้มาจากเอกสารต่างๆ ที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว (Documentary research) เป็นต้น

II

การนำมาใช้ในการวิจัยได้แก่การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

¹รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

หนังสือ Social Research Methods : Qualitative and Quantitative Approaches ซึ่งเรียบเรียงโดย William Lawrence Newman เป็นตำราแนะนำวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างในกระบวนการวิจัย จุดอ่อน จุดแข็งของแต่ละวิธีการวิจัย รวมทั้งประโยชน์จากการผสมผสานวิธีการวิจัยทั้งสองแนวทางเข้าด้วยกันโดยนำเสนอไปตามลำดับชั้นในกระบวนการวิจัย แบ่งเป็น 5 ตอน (Parts) และ 16 บท (Chapters) ดังนี้

ตอนที่ 1 (Part One) ว่าด้วยความรู้พื้นฐานสำหรับการวิจัย (Foundation) ประกอบด้วย วิทยาศาสตร์กับการวิจัย (Science and Research) มิติต่าง ๆ ของการวิจัย (Dimensions of Research) ทฤษฎีและการวิจัย (Theory and Research) ความหมายของวิธีการวิจัย (Meanings of Methodology) และการทบทวนเอกสาร และ จรรยาบรรณ (The literature Review and Ethical Concerns) รวมทั้งหมด 5 บท

ตอนที่ 2 (Part Two) ว่าด้วยการวางแผน และการเตรียมการวิจัย (Planning and Preparation) ประกอบด้วยสาระเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Qualitative and Quantitative Research Designs) การวัดเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Qualitative and Quantitative Measurement) และการเลือกตัวอย่างเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

(Qualitative and Quantitative Sampling) ทั้งหมด รวม 3 บท

ตอนที่ 3 (Part Three) ว่าด้วยการรวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สาระสำคัญ ในตอนนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยตรง โดยเป็นสาระเกี่ยวกับการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การวิจัยเชิงไม่ใช้ปฏิบัติการ และการวิจัยเอกสาร (Nonreactive Research and Secondary analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Analysis of Quantitative Data) รวมทั้งหมด 4 บท

ตอนที่ 4 (Part Four) ว่าด้วย การรวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Collection and Analysis) สาระสำคัญ ประกอบด้วย การวิจัยสนาม (Field research) การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์เปรียบเทียบ (Historical-Comparative Research) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Analysis of Qualitative Data) รวม 3 บท

ตอนที่ 5 (Part Five) ว่าด้วยการสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ (Communicating with Others) ซึ่งเป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายของการวิจัย สาระสำคัญจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเขียนรายงาน การวิจัยและการเมืองของการวิจัยสังคม (Writing the Research Report and the Politics of Social Research) สาระสำคัญรวมอยู่ใน 1 บท

III

จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ ได้แก่ การบรรยายให้เห็นความแตกต่างของแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนในตอน ที่ 2 ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 นับตั้งแต่การออกแบบ การวางแผนและการเตรียมการวิจัย การวัด การ

กำหนดขอบเขตประชากร การเลือกตัวอย่าง วิธีการรวบรวมข้อมูล และ เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ แผน (Style) ของการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แตกต่างกันในส่วนที่สำคัญ ดังนี้ (ตาราง 1.2 หน้า 16)

การวิจัยเชิงปริมาณ	การวิจัยเชิงคุณภาพ
การวัดข้อเท็จจริงเชิงปรนัย (Objective facts)	สร้างความหมายของความเป็นจริงทางสังคมและวัฒนธรรม
มุ่งเน้นการศึกษาตัวแปร (Variables)	มุ่งเน้นการศึกษากระบวนการหรือเหตุการณ์ปฏิสัมพันธ์
ใช้หลักความน่าเชื่อถือ (Reliability)	ใช้หลักความจริง (Authenticity)
ปราศจากค่านิยม (Value Free)	ขึ้นอยู่กับค่านิยมอย่างชัดเจน (Explicit value)
เป็นอิสระจากบริบท	สถานการณ์เป็นข้อจำกัด
ใช้หน่วยในการวิเคราะห์จำนวนมาก	ใช้หน่วยในการวิเคราะห์จำนวนน้อย
ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ	ใช้การวิเคราะห์แนวคิดหลัก (Thematic analysis)
นักวิจัยแยกตัวจากสถานการณ์วิจัย	นักวิจัยเข้าร่วมในสถานการณ์วิจัย

การได้ตระหนักถึงความแตกต่างในกระบวนการและเทคนิควิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ จะมีประโยชน์แก่นักวิจัยในการเลือกใช้กระบวนการและเทคนิคการวิจัยให้เหมาะสมกับประเด็นปัญหาของการวิจัย เพราะประเด็นปัญหาของการวิจัยบางประเด็นปัญหา ตัวแปรในประเด็นปัญหาหลัก (Problematic Variable) สามารถวัดหรือกำหนดค่าในเชิงปริมาณได้ชัดเจน และยอมรับได้ก็อาจเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เช่น ประเด็นปัญหาปริมาณเงินกับอัตราเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ตัวแปรทั้งสามกำหนดค่าได้ในเชิงปริมาณโดยตรง หรือผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (Scholastic achievement) ของนักเรียนกับระดับรายได้ของครอบครัว เป็นต้น แต่ถ้าตัวแปรในประเด็นปัญหาหลัก เป็นเรื่องที่ไม่สามารถกำหนดค่าในเชิงปริมาณได้ หรือทำได้ยากก็อาจเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น วิถีปฏิบัติของบุคคลเมื่อวชเป็นพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับ กระบวนการ และระยะเวลา รวมทั้งประเภทของกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงเวลาต่าง ๆ กันวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพจะมีความเหมาะสมกว่า แต่ถ้าตัวแปรในประเด็นปัญหาหลัก และตัวแปร

ประกอบอื่น ๆ มีทั้งที่สามารถกำหนดค่าเชิงปริมาณได้และกำหนดค่าได้ยากก็อาจเลือกใช้การผสมผสานระหว่างวิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เช่น การวิจัยพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งด้วยวัตถุประสงค์หลัก เพื่อต้องการทราบมูลเหตุจูงใจที่ทำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง บางคนมาใช้สิทธิ แต่บางคนไม่มาใช้สิทธิ ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ การเมืองระบอบประชาธิปไตยหรือไม่ พฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้ง กำหนดค่าว่า มาใช้สิทธิ กับไม่มาใช้สิทธิ ซึ่งทำได้โดยง่าย แต่ตัวแปรอุดมการณ์ทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยอาจต้องใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นต้น

หนังสือ Social Research Methods : Qualitative and Quantitative Approaches โดย William Lawrence Newman เน้นการเปรียบเทียบระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ จึงมีได้มีรายละเอียดของกระบวนการ และเทคนิคการวิจัย ในเรื่องการกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย (Research problem formulation) การกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย

(Conceptual framework) เทคนิคการกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample size) เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติ รวมทั้งเทคนิควิธีโดยละเอียดในทางการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เช่นเทคนิคการ

ออกแบบการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental designs) และเทคนิคเดลไฟ (Delphi technique) เป็นต้น ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากเอกสารวิจัยอื่น ๆ

IV

กล่าวโดยสรุป หนังสือ Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches โดย William Lawrence Newman เป็นหนังสือที่นักวิจัยและนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาควรอ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความแตกต่างระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพเพราะหนังสือนี้ได้จำแนกเทคนิควิธีไว้ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การกำหนดหัวข้อ (Topic) ในการวิจัยไปจนถึงการเผยแพร่ผลการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณมีจุดแข็งในเรื่องของความเที่ยงตรง (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) รวมทั้งการยอมรับในเชิงการวิจัยด้วย

วิธีการทางวิทยาศาสตร์ แต่มีจุดอ่อนที่ผลการวิจัยด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติและการบรรยายความเข้าใจได้จากหากผู้วิจัยหรือผู้อ่านมีพื้นฐานทางวิชาการสถิติน้อย ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพมีจุดเด่นในด้านการบรรยายความ (Descriptive) สามารถดำเนินการหรืออ่านให้เข้าใจได้ไม่ยาก การนำวิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพมาบูรณาการในการวิจัย ในการดำเนินการวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จึงเป็นสิ่งที่การวิจัยทั้งสองแนวทางได้มีการอำนวยประโยชน์ (Complementary) ต่อกันให้เป็นการวิจัยที่สมบูรณ์แบบ มีความถูกต้องเชิงวิทยาศาสตร์สามารถดำเนินการวิจัย และเข้าใจผลการวิจัยได้ไม่ยาก